

Er zijn geen woorden voor

Meneer Bilgic is manisch, verward en spreekt matig Nederlands. Wat wil hij duidelijk maken als hij de wasbak sloopt?

Zaterdagmiddag drie uur. Mijn dienst is begonnen. De meeste mensen zijn me bekend, er is alleen een nieuwe cliënt in de separeer. Mijn collega draagt hem over: „Meneer Bilgic is Turks en midden veertig. Manisch en verward. Hij heeft gisteren de wasbak gesloopt in zijn eenpersoonskamer en is daarna aan het meubilair begonnen. Dat was de aanleiding om hem te separeren. Meneer is zeventien jaar in Nederland. Er zijn gezinsproblemen; de laatste periode heeft hij bij zijn broer gewoond. Meneer Bilgic spreekt matig Nederlands, maar begrijpt je wel. Hij is erg luidruchtig, maar voornamelijk niet agressief tegen mensen. Kun jij vanavond de separeerbezoekjes doen, samen met Fred?”

Geen rust

Voor we naar meneer Bilgic gaan, lees ik zijn dossier. Een uiterst summier opnameverslag, er staat eigenlijk alleen wat in over zijn gedrag bij opname. Zijn broer is contactpersoon, hoewel meneer een vrouw en vier kinderen heeft. De broer was bij de opname aanwezig en had aangegeven dat het zo niet langer kon. De cliënt was vrijwillig gekomen, maar wilde meteen al weer weg. Er is toen een IBS-procedure in gang gezet, meneer is daarna gespoten en gesepareerd. Geen eerdere opnames.

Ik pak het alarm en de pillen en ga samen met Fred naar de separeer. We spreken af dat ik het woord doe. Meneer Bilgic staat met zijn gezicht vlak voor het raampje in de deur. Hij lijkt erg versuft, maakt nauwelijks oogcontact, maar wil er wel uit, zo te zien. „Merhaba”, groet ik hem in het Turks. Hij kijkt even verrast op en spreekt me aan in het Turks, dat ik niet versta. Alleen zijn gevloek en termen als ‘niet ouwehoeren’ zijn voor ons te begrijpen. Hij heeft weinig rust in zijn lichaam. Neemt een slok thee, staat op, voelt aan de deur, gaat weer zitten, staat weer op, gaat naar het toilet, voelt weer aan de deur en dat terwijl hij voortdurend mompelt of schreeuwt.

Hulp van een tolk

In het kantoor bespreken Fred en ik het bezoekje. Ik heb er geen goed gevoel over. Je zal toch maar in een vreemd land zitten, in een separeer, onder de medicijnen en zonder je verstaanbaar te kunnen maken. Ik heb ineens een bijzondere associatie: we gedragen ons zoals een hondenliefhebber zich gedraagt naar zijn viervoeter. We bieden hem eigenlijk niets meer of minder dan een hondenliefhebber zijn hond . . . en dat voelt niet goed. We hebben een tolk nodig en dat is via het tolkencentrum geen enkel probleem.

Heftige emoties

De tolk aan de telefoon groet meneer Bilgic in het Turks. Dan gebeurt er iets bij hem. Hij kijkt verbaasd, weet niet goed hoe hij moet reageren. Ik leg de tolk uit dat meneer hem wel hoort, maar nog niet weet wat hij moet zeggen. De

Ik twijfel, we bieden hem niets meer dan een hondenliefhebber zijn hond

tolk legt de gang van zaken uit in het Turks. Dan gaat meneer Bilgic staan en praat half schreeuwend en met dubbele tong, vlak boven de telefoon. Hij is duidelijk iets aan het uitleggen wat hem bezighoudt. Na een paar minuten stop ik hem - „Even wachten alstublieft” - en pak de draad met de tolk op. Hij is geïrriteerd, omdat hij meneer niet goed kan verstaan en omdat het verhaal onsamenhangend is. Ik leg uit dat meneer in de war is, maar dat ik toch wil weten wat hij zegt. „Waar is hij zo boos over, wat wil hij, hoe is het met hem?” De tolk herneemt het gesprek, nu wat rustiger. Hij stelt een paar vragen en de emoties laaien weer op. Na een paar minuten onderbreek ik het gesprek

weer en ik vraag wat meneer gezegd heeft. Het blijkt dat meneer niet weet waar hij is en naar huis wil om te kunnen zorgen voor zijn gezin. Dat hij alles wil doen om dat te bereiken en dat hij daarvoor vecht. De tolk vertelt met ongelooft in zijn stem dat hij zelfs een wasbak van de muur heeft gesloopt om zo snel mogelijk naar huis te kunnen.

Stoppen met vechten

Dus dat is het! Meneer is gewoon zijn best aan het doen . . . Via de tolk vertel ik dat meneer Bilgic - door op deze manier te vechten - precies het tegenovergestelde bereikt. Dat hij uit de separeer mag zodra hij niets meer vernielt, en dat hij dan ook zo snel mogelijk naar huis kan. Wel stap-voor-stap, omdat er ook problemen zijn waarnaar gekeken moet worden. Als de tolk dit uitlegt, kijkt meneer mij aan. Ik knik om het bericht te ondersteunen. Hij vraagt het zelfs nog na: „Dus als ik stop met vechten, kan ik naar huis?” Dat bevestig ik, en leg nog eens uit dat het natuurlijk niet gelijk zal gebeuren, maar wel snel. En dat hij ook niet meer gespoten hoeft te worden als hij de pillen gewoon neemt. Hij knikt. Ik bedank de tolk en loop met meneer Bilgic terug. Hij is in gedachten.

Naar huis

De volgende dag heb ik een late dienst. Meneer Bilgic is inmiddels uit de separeer. Hij heeft zijn rusttijden op een gewone kamer en niets meer vernield. Ook slikt hij de medicijnen. De IBS wordt de dag erna niet bekrachtigd; er is geen gevaar meer voor hemzelf of zijn omgeving. Meneer knapt zienderogen op en herwint stukje bij beetje zijn vrijheden. Zijn Nederlands blijkt goed genoeg te zijn om zich op de afdeling te redden. Nog voor zijn situatie wordt besproken met alle betrokkenen en een tolk erbij, gaat hij onverwacht 's avonds met het bezoek mee, met ontslag. Hij wil naar huis, hij gaat naar huis.

Renze Vink, psychiatrisch verpleegkundige

